

Kunstenaar weg van Ede Staal

Ik vond Groningse liedjes altijd wat oubollig. Toen ik platen van Ede hoorde, was ik meteen weg van zijn ballades. Deze zijn in het Gronings, maar zó goed dat het boven het regionale uitstijgt. Ede kan moeiteloos worden vergeleken met zangers als Jim Croce en Leonard Cohen. Ik krijg bij zijn muziek allerlei ideeën voor schilderijen en tekeningen."

De stad-Groninger schilder/tekenaar Christof Beukema vertelt in zijn atelier in de Tuinbouwstraat vol vuur over de inspiratiebron voor een groot aantal van zijn kunstwerken, de vorig jaar overleden zanger, dichter en componist Ede Staal. "Ede hield zich met dezelfde thema's bezig als ik: eenzaamheid, leegte en dood. Zijn teksten geven mij een houvast. Een goeie vriend van mij, de dichter Peter Visser, wordt ook gestimuleerd door Ede. Samen met Peter heb ik alle plaatsen bezocht waar Ede over heeft gezongen. Voor dit doel heb ik zelfs een DAF-je aangeschaft. Van alle locaties heb ik foto's gemaakt, in totaal enkele honderden. Ik heb ze niet nageschilderd, ze dienden als steun. Voor één schilderij heb ik soms wel veertig foto's gebruikt.

"De schilderijen en tekeningen hebben betrekking op Ede, op zijn dood, maar ook op mezelf. Ik hou me niet letterlijk aan de tekst. Bepaalde fragmenten en zinnen, zoals *'t is de lucht achter Oethoezen'* of *'Totdat de nacht van't Hogelaand 'n donker klaid over ons legt'*, roepen beelden bij me op, die ik vervolgens uitwerk. Ik schilder dus geen groentetuin bij het lied *'Mien toentje'*. Ik ben geen illustrator van Edes liedjes."

Onder de naam 'Hai nam mie mit' zijn van 19 maart tot en met 9 april in Pictura in Groningen ruim dertig schilderijen en tekeningen van Beukema te zien, die refereren aan Staals teksten. Daarna is de expositie van 30 april tot en met 25 mei te bezichtigen in Veenlust in Veendam. "Er komen landschappen te hangen, interieurs en één groot schilderij van Ede. Er zitten zowel figuratieve als abstracte doeken tussen, ik

bouw de expositie zo op dat er een verloop is van figuratief naar abstract. De toon van de expositie is somber. Ik ben zelf een somber mens. In Edes werk hoor ik vooral de zwaarmoedige kant. Bij veel mensen is Ede populair vanwege zijn luchtige nummers. Ik kan me voorstellen dat voor hen de expositie misschien wat tegenvalt."

Beukema heeft Ede Staal niet gekend. Wel heeft hij gesprekken gevoerd met vrienden van Staal, de streektaalfunctionaris van Groningen, Simon Reker, en de uitgever Klaas Staal. "Simon en Klaas hebben erg veel voor mij gedaan. Via hen ben ik in contact gekomen met Fieke Staal, Edes vrouw — weduwe vind ik zo'n raar woord. Ik was bloednerveus toen ik haar bezocht. Ze vond het goed waar ik mee bezig was. Ze heeft zelfs voor een schilderij geposeerd. Ik ben ook in Edes werkkamer geweest, waarvan ik later het interieur heb geschilderd. Dat was heel indrukwekkend."

Beukema is bang om als uitbuiters van Ede Staal te worden gezien. Om misverstanden te voorkomen heeft hij Simon Reker, Klaas Staal, Henk Scholte en Els de Hoop gevraagd een commissie te vormen die zich vooral met de zakelijke kant van het project bezighoudt. "De commissie verzorgt een uitgebreide catalogus van de tentoonstelling, waarin naast mijn werk ook bijpassende gedichten van Peter Visser komen. Kijk, ik maak een 'beeld' van Ede. Het liefst zou ik willen dat het een blijvende expositie wordt. De kans is echter groot dat het beeld uit elkaar valt — via verkoop bijvoorbeeld. Die catalogus legt het beeld in elk geval vast."

Binnenkort komt een delegatie van Radio Noord bij Beukema op bezoek om het doek 'Credo — mien bestoan' te bezichtigen. Hierop staat Ede Staal afgebeeld zoals hij in 1985 was te zien op het podium van theater Geert Teis in Stadskanaal. Beukema: "Het hoort eigenlijk bij Radio Noord te hangen. Door deze omroep is Ede bekend geworden."

ERIK SLAGTER